

voorzitter van het Genootschap een reële kostenvergoeding te kunnen toezeggen. Tegen het einde van 1968 zal met een wisseling van het voorzitterschap van het N.H.G. rekening moeten worden gehouden. Het is echter ondenkbaar dat een opvolger van Huygen diens taak onder dezelfde voorwaarden zal kunnen vervullen als tot nog toe mogelijk is gebleken.

De jaarverslagen 1966 van de Commissie Nascholing en van de Commissie Praktijkvoering werden formeel goedgekeurd. Een rapport van de Commissie Praktijkvoering over het steriliseren van instrumenten in de huisartspraktijk zal na herziening op enige punten in „huisarts en wetenschap” worden gepubliceerd.

E. M. Jansen, secretaris

JAARVERSLAG 1966 VAN DE COMMISSIE NASCHOLING

Samenstelling van commissie en subcommissies. Dr. W. Brouwer nam de plaats in van Prof. Dr. J. C. van Es als vertegenwoordiger van het N.H.I. G. van Geldorp trad af als secretaris van de Subcommissie Medische Psychologie. Nadat deze plaats enige tijd vacant was geweest, werd G. J. Schiethart bereid gevonden het secretariaat van de subcommissie te behartigen. De commissie is Van Geldorp grote dank verschuldigd voor de voortreffelijke wijze waarop hij het secretariaat van de subcommissie heeft beheerd. In de Subcommissie Studiegroepen Huisartsgeneeskunde werd het voorzitterschap overgenomen door J. C. Oeberius Kapteyn en het secretariaat door J. Busquet.

Vergaderingen. De Commissie Nascholing vergaderde zeven keer, waarvan tweemaal in plenaire zitting. Eenmaal werd een buitengewone vergadering gehouden, waarvoor het bestuur van het N.H.G. was uitgenodigd.

Sociologisch onderzoek. Het sociologisch onderzoek door de sociologisch kandidaat W. van den Berg, waarbij vierentwintig huisartsen in Noord-Holland werden geënquêteerd, werd voltooid. Het rapport leverde talrijke interessante conclusies op. Merendeels feiten die wel als algemene indruk bekend waren, maar die nog nooit met wetenschappelijke methodieken waren onderzocht. De belangrijkste conclusies waren dat er een grote divergentie bestaat in de attitude van de huisartsen ten opzichte van hun beroepsuitoefening en -opvatting en dat er een correlatie bestaat met de attitude ten opzichte van de nascholing. Verder kwam duidelijk naar voren dat de huisartsen de nascholing het liefst „thuis bezorgd” krijgen, terwijl een voorkeur voor kleine nascholingsgroepen evident was. Het rapport werd op een buitengewone vergadering van de commissie, tezamen met enige bestuursleden door de heer Van den Berg toegelicht, waarbij Prof. Groen als co-referent optrad. Voorlopig werd afgezien van uitbreiding van het onderzoek.

Boerhaave Cursussen Commissie. Er werd contact gelegd met de Boerhaave Cursussen Commissie naar aanleiding van de vraag over de wenselijkheid van een inspraak van de huisartsen bij het tot stand komen van de voor huisartsen bestemde cursussen. Dit resulteerde in een zeer vruchtbare bespreking, waarna drie huisartsen werden aangezocht tot een subcommissie van de Boerhaave Cursussen Commissie toe te treden. Dit waren de collegae Bots (namens het L.H.I.), Lahr (namens de Commissie Nascholing), en Brouwer (namens het N.H.I.).

Teleac. Herhaaldelijk is de nascholing per televisie ter sprake geweest. De onduidelijke structuur van de Stichting Teleac, alsmede de grote technische, financiële en organisatorische problemen die aan deze nascholing van de toekomst vastzitten, waren helaas oorzaak dat op dit punt nog geen noemenswaardige vorderingen werden gemaakt.

Subcommissie Medische Psychologie. Het belangrijkste feit van het jaar was de voltooiing door R. C. Veldhuyzen van Zanten van het „Historisch chronologisch rapport over de studiegroepen medische psychologie”. Het verschijnen van dit rapport, waarvoor de samensteller alle hulde verdient, moet worden beschouwd als een mijlpaal in de historie van de subcommissie, eigenlijk ook in de historie van het N.H.G. De conclusies van het rapport werden uitgebreid besproken in de subcommissie; in de plenaire vergadering van de Com-

missie Nascholing en in een bijeenkomst van de subcommissie met het dagelijks bestuur van het N.H.G. Het blijkt dat sinds 1957 bijna vijftig studiegroepen bestaan of bestaan hebben, waaraan door ruim vierhonderd huisartsen is deelgenomen, dus bijna 10 procent van alle huisartsen. Een opmerkelijk hoog aantal waar men in de ons omringende landen met be- en verwondering naar kijkt. Ook blijkt, dat er een zekere verzadiging is opgetreden, want de vorming van nieuwe studiegroepen gaat moeizamer dan in de beginjaren. Hier doet zich het gemis voelen van een full time functionaris die stimulerend, coördinerend en instruerend kan optreden.

In februari werd de achtste bijeenkomst met huisartsen-discussieleiders gehouden, die wederom goed geslaagd was.

De subcommissie hield zich uitvoerig bezig met de bespreking van een evaluatie-onderzoek over de waarde van het deelnemen aan een studiegroep voor medische psychologie. Dit onderzoek zal worden uitgevoerd door het N.I.P.G. in samenwerking met leden van de subcommissie.

Subcommissie Studiegroepen Huisartsgeneeskunde. Het proefonderzoek van de subcommissie in Noord-Holland werd dit jaar afgesloten. In dit gebied ontstonden minstens tien nieuwe studiegroepen, dankzij de stimulerende invloed van de leden van de subcommissie. In september werd te Kudelstaart een bijeenkomst gehouden waarvoor afgevaardigden van alle centra in het land waren uitgenodigd. Helaas was de opkomst beneden de verwachting. Op deze bijeenkomst werden diverse mogelijkheden die de studiegroepen leveren en diverse methodieken die in deze groepen kunnen worden gebruikt, uitgelegd en gedemonstreerd. Na de beëindiging van het proefonderzoek heeft de subcommissie verder gezocht naar organisatorische vormen om de in Noord-Holland opgedane ervaringen dienstbaar te maken aan de huisartsen in het gehele land. Ook hier doet zich ernstig de behoefte gevoelen aan een full time functionaris die zich kan belasten met het buitengewoon arbeidsintensieve werk in de periferie.

Fonodidactische Dienst. De oprichting van een dienst die de nascholing per geluidsband verzorgt naar analogie van de Engelse „Medical Recording Service” lijkt een groot succes te worden. In dit jaar werden zes Nederlandse banden gemaakt en een Engelse band werd vertaald. Nadat via publicaties in huisarts en wetenschap de oprichting van de dienst bekend was gemaakt, werd een snel toenemend aantal banden bij het N.H.I. ter leen gevraagd. De fonodidactische dienst wordt geleid door Dr. W. Brouwer, daarbij bijgestaan door een redactiecommissie bestaande uit: J. Busquet, A. A. M. E. Janssen, J. C. Oeberius Kapteyn en Dr. P. A. Roorda. Later is collega Janssen uitgetreden en werd zijn plaats ingenomen door J. A. Bosch. Het laat zich aanzien, dat de Fonodidactische Dienst een goede toekomst tegemoet gaat, mede dankzij het subsidie van de Landelijke Artsen Cursus Commissie.

Cursus Geriatrie. De cursus geriatrie, georganiseerd door het N.H.I. en het Algemeen Ziekenhuis „Zonnestraal”, is een groot succes geworden. De cursus waaraan telkens 20 tot 25 artsen deelnemen, is zevenmaal herhaald; in totaal zijn er 136 deelnemers geweest.

Proefcursus Seksuologie. Deze cursus, bestaande uit zes avonden, werd georganiseerd in en door het N.H.I. Een aantal leden van de Commissie Nascholing nam aan deze cursus deel. Het bleek, dat de gevolgde methodiek zich nog niet leende voor onmiddellijke herhaling. Het systeem om nieuwe methodieken eerst op een aantal geselecteerde huisartsen te beproeven, bewees hiermede zijn grote waarde. Niet elk experiment behoeft te slagen, het zou daarom onjuist zijn het experimentele stadium over te slaan.

Quo vadimus? In de loop van dit jaar is geleidelijk duidelijker geworden, dat de Commissie Nascholing en haar subcommissie zich op een tweesprong bevinden. Het meest voor de hand liggende doe- en denkwerk is in de afgelopen tien jaar gedaan. Een organisatie van de nascholing voor alle huisartsen, centraal en perifeer, ligt ver buiten het bereik van de commissie in haar huidige vorm en met haar huidige middelen.

Nascholing organiseren is geen „amateurwerk” meer.

Maar toch wordt er op dit gebied uitstekend amateurwerk gedaan, dat onmisbaar is en ook altijd zal blijven. De perifere nascholing in kleine centra, vaak in samenwerking met enthousiaste specialisten, voorziet in een grote behoefte. Met name zij hier genoemd het werk van de Congrescommissie van de drie noordelijke centra. Dergelijke activiteiten kunnen door de Commissie Nascholing echter nauwelijks worden beïnvloed. Is er geen lokaal enthousiasme, dan bereikt men van centraal uit niets. Is er wel enthousiasme, dan is men in de periferie mans genoeg om daar vorm aan te geven zonder dat de centrale organen daarbij nodig zijn, tenzij in de vorm van subsidiegevers, maar dat raakt het beleid van het N.H.G.-bestuur.

De commissie en haar subcommissies kunnen bijeenkomsten organiseren, cursussen (helpen) opzetten en opbouwen-de kritiek trachten te geven waar die gevraagd wordt (Boerhaave Cursussen Commissie). Als zodanig heeft de commissie met al haar vergaarde ervaring bepaald groot nut. Wil men echter op grotere schaal werkzaam zijn, dan heeft het zelfs geen zin het aantal leden van de commissie te verdubbelen, want dan moeten er structurele veranderingen komen. Bij alle plannen en ideeën die ontstaan in de commissie en de subcommissies, loopt men vast op het ontbreken van een full time functionaris, misschien wel meer dan één, die de uitvoering van die plannen systematisch ter hand zou kunnen nemen. Aan het eind van het jaar is tenslotte de lang gekoesterde wens van de commissie in vervulling gegaan en zijn sollicitanten opgeroepen voor een dergelijke functie. De commissie en de subcommissie hebben zich reeds beraden over de taakindeling van deze functionaris. Wanneer deze functionaris eenmaal zal zijn ingewerkt, volgt daaruit een nieuwe bezinning op de functie en de plaats van de Commissie Nascholing.

Dr. P. A. Roorda, secretaris

JAARVERSLAG 1966 VAN DE COMMISSIE PRAKTIJKVOERING

Algemeen. Het dagelijks bestuur van de commissie kwam in 1966 elfmaal bijeen; de commissie vergaderde zesmaal. In 1966 werden Van Brakel, Koopman, Romeijn, Van Stockum en Vrij, lid van de commissie. H. L. van Beusekom kwam door een noodlottig ongeval om het leven. C. J. Oudmayer zag zich genoodzaakt voor de commissie te bedanken. Ten Cate heeft wegens ziekte een aantal vergaderingen niet kunnen bijwonen; hij wil als corresponderend lid aan de werkzaamheden van de commissie blijven deelnemen. Wegens zijn benoeming aan het N.H.I. zag Koopman zich genoodzaakt voor de commissie te bedanken.

De samenstelling van de commissie was per 31 december 1966 als volgt: dagelijks bestuur: J. Hartog, voorzitter; G. S. van Dorp, secretaris; K. Bosma, penningmeester; Dr. W. Brouwer (namens het N.H.I.); K. G. H. H. Doyle, adviseur; E. M. Jansen (namens het N.H.G.-bestuur); L. van der Pol, apotheekhoudend adviseur; mevrouw H. J. P. Veder-Dussenbroek, afdeling Voorlichting van het N.H.I. Leden: Dr. J. J. Bergsma, G. van Brakel, Dr. R. S. ten Cate, Th. A. Cost Budde, Dr. C. W. A. van den Dool, J. H. van Ginkel, G. S. Kooyker, C. Romeijn, Th. J. van Stockum, J. van Trotsenburg, B. J. van Vianen en A. Vrij.

Vertegenwoordigingen. Namens de Commissie Praktijkvoering heeft Hartog zitting in de Commissie van Advies van het N.H.G.-bestuur met Bosma als plaatsvervangend lid. Hartog heeft zitting in de Werkgroep Groepspraktijk van het N.H.I. en met Ten Cate in de Werkgroep Voorlichting van het N.H.I. Ten Cate, Cost Budde, Van den Dool, Doyle, Hartog en Jansen hielden inleidingen voor de „oriëntatiecursus voor huisartsen”.

Werkgroep Documentatiekaarten, werkgroep Administratie en werkgroep Praktijkvoering (spreekuur, visiterijden). Deze drie groepen zijn tot één groep samengevoegd. Men werkt aan een rapport over „Het spreekuur van de huisarts”.

De afzet van registratiekaarten vindt gestadig voortgang, zoals blijkt uit onderstaande tabel, waarin achter elkaar de cijfers zijn geplaatst van verkochte hoofdkaarten, vervolg-

kaarten, zwangerschapskaarten en kaarten voor orale contra-ceptiva:

In 1966	472.900	74.550	34.900	27.450
Per 1 januari 1966	2.277.532	278.740	126.940	
Per 31 december '66	2.750.432	353.290	161.840	27.450

Van de financiële registratiesystemen werden in 1966 52.000 nota's en 20.400 kaarten besteld.

De werkgroep kwam gereed met het ontwerp van een zuigelingenkaart en een waarnemings/keuringsbriefje, welke binnenkort zullen worden beproefd.

Werkgroep Instrumentarium. Het gereviseerde rapport: „Het Instrumentarium van de huisarts” is aan het N.H.G.-bestuur aangeboden.

Werkgroep Periodiek Geneeskundig Onderzoek (P.G.O.). De werkgroep P.G.O. kwam gereed met het verslag: „Overwegingen, conclusies en aanbevelingen betreffende Periodiek Geneeskundig Onderzoek”. Deze werkgroep is inmiddels opgeheven.

Werkgroep Laboratorium. De werkgroep Laboratorium zal in 1967 een herzien rapport van het „Laboratorium van de huisarts” uitbrengen.

Werkgroep Technische Voorzieningen. De werkgroep Technische Voorzieningen is thans praktisch gereed met een rapport over geluidsisolatie, communicatie, energievoorziening en sanitair. Deze rapporten zullen in maart 1967 aan de commissie worden aangeboden.

Werkgroep Sterilisatie. Het rapport „Het steriliseren van instrumenten in de huisartspraktijk” is thans vrijwel gereed en kan medio 1967 aan het N.H.G.-bestuur worden aangeboden.

Werkgroep Praktijktas. Door enkele leden van de werkgroep is een aantal tassen beproefd; een publikatie hierover kan worden verwacht. Het is de bedoeling dat deze tassen door bemiddeling van het N.H.G. voor huisartsen verkrijgbaar zijn.

Werkgroep Apotheekhoudende Huisartsen. Na een studie over de kostprijsberekening voor een nieuw te bouwen huisartsenapotheek — met een gelijknamig voorlopig rapport (Commissie L.H.V.) dat aan de Apotheekhoudende Commissie van de L.H.V. (Commissie Van der Marel) werd aangeboden — heeft de werkgroep zich beziggehouden met de bestudering van de taken van de (apothekers)assistenten voor de huisarts.

Werkkaart Orale Anticonceptie. Door de betreffende werkgroep is een kaart uitgebracht welke gebruikt kan worden bij het voorschrijven van orale anticonceptiva.

Colour Tagging. De werkgroep Colour Tagging (kleurcodering) heeft, in samenwerking met de Commissie Wetenschappelijk Onderzoek, een artikel over deze techniek gepubliceerd, (1966) huisarts en wetenschap 9, 313.

G. S. van Dorp, secretaris

DE CURSUS ELECTROCARDIOGRAFIE VOOR HUISARTSEN

Het initiatief van De Beus uit Drumpt tot het organiseren van een cursus „Electrocardiografie voor huisartsen” is een groot succes geworden. Onder de stimulerende leiding van Dr. J. Th. Ch. Vonk, hoofd van de cardiologische afdeling van het Radboud Ziekenhuis te Nijmegen, waren een 25 cursisten, op één kinderarts na allen huisarts, in de gelegenheid hun kennis over de electrocardiografie te verrijken. Ondanks de vaak zeer grote afstanden, welke de deelnemers hadden af te leggen — een deelnemer kwam van de Zeeuwse eilanden — was het verzuimpercentage zeer gering.

De cursus werd op zes zaterdagen gegeven van 11.00 tot 13.00 uur. Achtereenvolgens werden de volgende hoofdstukken behandeld: Inleiding, electrofysiologie, het normale electrocardiogram; ritmestoornissen; geleidingsstoornissen; coronair-insufficiëntie; rechte hypertrofie met myocardinfarct, pericarditis, neurocirculatoire athenie.

De laatste cursus werd besteed aan het beantwoorden van